

Vergaderjaar 2014–2015

33 763

Toekomst van de krijgsmacht

Nr. 74

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 mei 2015

Inleiding

Defensie rapporteert tweemaal per jaar over de inzetbaarheidsdoelstellingen, namelijk in het jaarverslag en bij de begroting (Kamerstuk 32 733, nr. 116). Het algemene beeld dat wordt geschetst in het jaarverslag 2014 en de brief van 9 oktober jl. (Kamerstuk 33 763, nr. 57) is dat Defensie grotendeels voldoet aan de inzetbaarheidsdoelstellingen. Er zijn echter beperkingen op het gebied van *Combat Support* en *Combat Service Support* (CS/CSS) die hun weerslag hebben op het vermogen om meerdere operaties gelijktijdig uit te voeren. Daarnaast staat het voortzettingsvermogen en de geoefendheid van de krijgsmacht onder druk, onder meer door de uitvoering van eenzijdige missies laag in het geweld-spectrum en door personele en materiële beperkingen. In het algemeen overleg materieel van 26 maart jl. heb ik toegezegd u te informeren over deze materiële beperkingen per wapensysteem met een begeleidende brief bij de rapportage in het jaarverslag. Hierbij voldoe ik aan deze toezegging, alsmede aan uw gelijklopende verzoek van 13 april 2015 om een lijst met actuele materiële tekorten. Deze brief beperkt zich tot knelpunten bij het bestaande materieel en gaat niet in capaciteiten die planmatig niet, of beperkt, aanwezig zijn bij Defensie. De personele aspecten worden benoemd indien van direct belang voor de materiële gereedheid.

Materiële beperkingen

De krijgsmacht is de afgelopen twee decennia vergaand verkleind. De wens om operationele slagkracht bij een fors teruglopend budget te maximaliseren heeft door de jaren heen geleid tot het interen op onder meer voorraden en ondersteuning. Het gevolg hiervan is dat eenheden de afgelopen jaren inzetgereed waren met beperkingen. Dit werd geaccepteerd. In gevallen waar beperkingen niet acceptabel waren, werden deze opgelost ten koste van andere eenheden en het voortzettingsvermogen. Het was daarmee nog steeds mogelijk om in grote lijnen aan de vastge-

stelde inzetbaarheidsdoelstellingen te voldoen. Wel zijn die beperkingen zich steeds meer voelbaar gaan manifesteren. In de rapportages over de inzetbaarheidsdoelstellingen van de afgelopen jaren is dat ook zichtbaar. Met het oog op de internationale veiligheidssituatie en de hogere eisen die aan de krijgsmacht worden gesteld, is dit steeds duidelijker het geval.

De beperkingen op het gebied van de materiële gereedheid manifesteren zich bij alle krijgsmachtdelen. De problematiek verschilt per wapensysteem. De belangrijkste oorzaken zijn de beschikbaarheid van reserve-delen, verwervingsachterstanden en de beschikbaarheid van schaars technisch personeel. Deze problemen werden in 2014 versterkt door de omvangrijke aanpassingen van de bedrijfsvoering, onder meer vanwege de invoering van ERP bij de organisatiedelen die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud en de gereedstelling. De bijlage bevat een tabel waarin per hoofdwapensysteem wordt weergegeven wat de belangrijkste beperkingen zijn.

Tot slot

De materiële gereedheid van wapensystemen heeft invloed op de operationele gereedheid van eenheden en de mate waarin Defensie voldoet aan de inzetbaarheidsdoelstellingen. Het is echter slechts een van de factoren die daarvoor bepalend is. Uiteindelijk gaat het niet om de vraag of wapensystemen materieel gereed zijn, maar of de krijgsmacht aan de inzetbaarheidsdoelstellingen kan voldoen en welke beperkingen daarbij acceptabel zijn.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert

Overzicht belangrijkste materiële beperkingen per hoofdwapensysteem in 2014

01	Luchtverdedigings- en commandofregatten
	<p>Algemene opmerking CZSK Uit doelmatigheidsoverwegingen en vanwege budgettaire beperkingen zijn reservedelen minimaal aangeschaft. Tegenvallende betrouwbaarheid en lange levertijden leiden tot een lagere beschikbaarheid van systemen.</p> <p>Het onderhoud aan systemen en reservedelen wordt uitgevoerd door de Directie Materiële Instandhouding (voorheen Marinebedrijf). Vooral de personele capaciteit om het onderhoud uit te voeren is echter beperkt, waardoor het langer duurt voordat deze onderdelen weer beschikbaar zijn. Er is daardoor een toename van verplaatsen van onderdelen van het ene schip naar het andere (herverdelingen). Dit heeft negatieve gevolgen voor de onderhoudscapaciteit en de gereedheid van eenheden in het voortzettingsvermogen.</p> <p>Specifiek voor LCF De LC-fregatten hebben nu vooral problemen met de beschikbaarheid van hun gasturbines. Door een verhoogde storingsgraad, intensiever dan geraamd gebruik en de beperkte onderhoudscapaciteit bij de fabrikant, is de beschikbaarheid lager dan gewenst. Het aantal draaiuren van de gasturbines per schip is teruggebracht om zo de storingsgraad te verminderen. Dit geldt ook voor de Multi-purpose fregatten.</p> <p>Andere onderdelen die worden herverdeeld tussen de schepen zijn onder meer delen van de vuurleidingsradar (APAR).</p>
02	Multipurpose fregatten
Materiële beperkingen	<p>Zie algemene opmerking bij punt 01.</p> <p>Verschillende systemen raken verouderd of worden niet meer ondersteund door de leverancier (<i>obsolete</i>) en moeten worden vervangen. Het betreft onder meer onderdelen van het <i>combat management system</i>, kruisvaartdietsels en de koppeling van de voortstuwing. Deze vervangingen zijn niet voorzien in het instandhoudingsprogramma M-fregatten op grond van een schatting van het benodigde onderhoud aan de verschillende (deel)systemen in relatie tot het beschikbare budget. De instandhoudingsinspanningen hiervoor komen daarom ten laste van de exploitatiebudgetten.</p>
03	Patrouilleschepen
Materiële beperkingen	<p>Zie algemene opmerking bij punt 01.</p> <p>De patrouilleschepen beschikken nog niet over de volledige functionaliteit omdat enkele onderdelen van het radarsysteem en de aansturing van de vuurwapens nog niet werkend zijn opgeleverd door het project. Dit wordt in overleg met de leveranciers opgelost. Bij storingen aan deze systemen moet vooralsnog worden teruggevallen op de leverancier, waardoor vertragingen ontstaan.</p>
04	Landing Platform Docks
Materiële beperkingen	<p>Zie algemene opmerking bij punt 01.</p>

05	Joint Support Ship
Materiële beperkingen	Het schip is in 2014 aan Defensie overgedragen en eind 2014 al ingezet voor het transport van goederen voor de bestrijding van Ebola. Het schip was in 2014 echter nog niet in dienst gesteld en werd nog afgebouwd en getest. Op 24 april 2015 is het schip in dienst gesteld en de overdracht aan CZSK is gepland in september van dit jaar, waarna het schip gereed is voor het eerste opwerktraject.
06	Onderzeeboten
Materiële beperkingen	Zie algemene opmerking bij punt 01. Verschillende systemen raken verouderd of worden niet meer ondersteund door de leverancier (<i>obsolete</i>). Het kost meer inspanningen om deze systemen voldoende beschikbaar te houden. Het betreft onder meer de apparatuur voor het onderscheppen en analyseren van radarsignalen en navigatieapparatuur.
07	Mijnenbestrijdingsvaartuigen
Materiële beperkingen	Deze vaartuigen hebben te maken met verouderde systemen zoals koudwatermakers, mijnopsporingssysteem en de onderwaterrobot met sonar. Het onderhoud wordt uitgevoerd door België. De instandhoudingscapaciteit in Zeebrugge is beperkt. Mede door veroudering van systemen wordt het lastiger om te voldoen aan de normen voor onderwatergeluid, waardoor de risico's bij de bestrijding van akoestische mijnen toenemen.
08	CV9035NL Infanterie gevechtsvoertuigen
Materiële beperkingen	Er zijn onvoldoende voertuigen inzetbaar waardoor beperkingen ontstaan voor de geoefendheid en het voortzettingsvermogen. Uit doelmatigheids-overwegingen en vanwege budgettaire krapte zijn reservedelen minimaal aangeschaft. Er is een tekort aan repareerbare reservedelen door de tegenvallende kwaliteit van componenten en langere doorlooptijden voor reparatie van componenten dan voorzien en door nog ontbrekende afroepcontracten met de industrie. De onderhandelingen over afroepcontracten zijn gaande.

09	Pantserwielvoertuigen
	Fennek
Materiële beperkingen	Er zijn onvoldoende voertuigen inzetbaar waardoor beperkingen ontstaan voor de geoefendheid en het voortzettingsvermogen. Er staan een groot aantal artikelen op nalevering. De levertijden zijn lang, waardoor het aantal naleveringen langzaam afneemt. Het betreft artikelen van zeer uiteenlopende aard (van losse onderdelen tot en met versnellingsbakken). Er zijn weinig reservedelen in de keten aanwezig ten opzichte van de storingsgraad. Zo kent het waarnemingssysteem voor de verkenningssystemen een tegenvallende betrouwbaarheid (<i>obsolete</i>). De problemen zijn versterkt door de omvangrijke aanpassingen van de bedrijfsvoering, onder meer vanwege de invoering van ERP.
	Boxer
Materiële beperkingen	De invoering van de Boxer-voertuigen in verschillende configuraties is nog steeds gaande. Het deel dat reeds is ingevoerd laat geen bijzonderheden zien.
	Bushmaster
Materiële beperkingen	De beschikbare Bushmasters worden intensief gebruikt in Mali. Dit gaat ten koste van de voertuigen in Nederland. De belangrijkste knelpunten zijn de <i>Remote Controlled Weaponstations</i> , onvoldoende voorraad van reservedelen en ontbrekende gereedschapsets voor de monteurs (nog niet geleverd). De eigen mogelijkheden om het onderhoud uit te voeren zijn beperkt. Hierdoor blijft de afhankelijkheid van de industrie groot. De voertuigen zijn aangeschaft voor de operaties in Afghanistan. Later is besloten de systemen in te bedden in de organisatie, voordat de logistieke organisatie daarvoor volledig was opgezet. Daar wordt momenteel aan gewerkt, onder meer via de opleiding van het logistiek en technisch personeel.
10	Grondgebonden luchtverdediging
	Patriot
Materiële beperkingen	De Patriot is tijdens de inzet in Turkije intensief gebruikt. Dit in combinatie met de ouderdom van dit wapensysteem leidde tot een grote belasting. De missie is beëindigd en het materieel is teruggekeerd in Nederland. Het systeem is nu niet inzetbaar door het uitvoeren van groot onderhoud.
	<i>Army Ground Based Air Defence System (AGBADS)</i>
Materiële beperkingen	De AMRAAM pelotons (als afzonderlijke eenheden van het AGBADS systeem) zijn technisch en logistiek inzetbaar. De gegevensuitwisseling met het Navo-luchtverdedigingssysteem blijkt echter niet met het huidige radiosysteem te realiseren. Hiervoor wordt een snelle verwerving van een vervangend radiosysteem onderzocht.
	Stinger
Materiële beperkingen	Een aantal <i>Stinger Launch Systemen</i> (SLS) is niet inzetbaar door problemen met het koelsysteem. Dit wordt opgelost binnen de exploitatie. Verder zijn minder systemen inzetbaar vanwege de beperkte beschikbaarheid van Fennek-onderstellen (zie punt 09).
11	Wissellaadsysteem en trekker-opleggercombinaties
Materiële beperkingen	Geen bijzonderheden.

12	Ondersteunende tanks
Materiële beperkingen	Het betreft hier verouderde wapensystemen in kleine aantallen die veel onderhoud behoeven. Met veel inspanning worden deze voor oefeningen inzetbaar gemaakt. Een deel is niet inzetbaar door lange levertijden van reservedelen en niet gerepareerde reservedelen. De genietanks worden momenteel vervangen door de Kodiak. In de investeringsplannen wordt rekening gehouden met de vervanging of instandhouding van brugleggende tanks en bergingtanks.
13	Artillerie
Materiële beperkingen	De materiele gereedheid van de PzH2000 was in 2014 onvoldoende. Er was een tekort aan onderdelen voor de rupsbanden, remblokken en -schijven. Dit kwam omdat de bevoorradingsketen nog niet optimaal functioneerde omdat de afroepcontracten nog niet in ERP waren verwerkt. Dit is inmiddels gebeurd. Ook voor andere onderdelen wordt gewerkt aan de versterking van de bevoorradingsketen.
14	Unmanned Aerial Vehicles
Materiële beperkingen	Geen bijzonderheden.
15	Mercedes Benz Terreinvoertuigen
Materiële beperkingen	Geen bijzonderheden.
16	Jachtvliegtuigen F-16
Materiële beperkingen	De capaciteit voor groot onderhoud is beperkt door een tekort aan ervaren technisch personeel. Er zijn lange levertijden van reservedelen en bedrijfsstoffen (bijvoorbeeld lijmen, kitten, diverse oliën). Het intensieve gebruik voor de inzet in Irak in combinatie met een ouder wordend airframe, vergt een bovenmatige onderhoudsinspanning. Daarom wordt het groot onderhoud deels uitbesteed aan een Belgisch bedrijf op basis van een raamcontract.
17	Tankvliegtuig KDC-10
Materiële beperkingen	Het geplande onderhoud bij de externe onderhoudsbedrijven kostte meer tijd dan voorzien. Daarbij is de KDC-10 een toestel op leeftijd. Dit zorgt voor risico's ten aanzien van de beschikbaarheid van reservedelen en uitbesteedbaarheid van onderhoud (<i>obsolescence</i>).
18	Transportvliegtuigen C-130
Materiële beperkingen	De tijdige beschikbaarheid van reservedelen is een knelpunt. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door vertraging van af te sluiten reparatie- en onderhoudscontracten door capaciteitsgebrek in de verwervingsketen en de overdracht van het takenpakket van DMO naar CLSK. Dit werd versterkt door de gewijzigde bedrijfsvoering met ERP.

19	Gevechtshelikopters AH-64 Apache
Materiële beperkingen	Er is een achterstand in het groot onderhoud en onvoldoende voorraad. De stagnatie in het groot onderhoud is grotendeels te wijten aan een tekort aan ervaren technisch personeel. In verband hiermee wordt het groot onderhoud daarom deels uitbesteed. De aanvulling van reservedelen verloopt traag doordat nog niet alle voorraden in ERP zijn opgenomen. Er zijn ook lange levertijden voor bedrijfsstoffen door een achterstand bij het Defensie Brand- en Bedrijfsstoffen Bedrijf (DBBB) na de migratie naar ERP. De levertermijnen konden hierdoor niet altijd worden gehaald. Het DBBB werkt samen met CLSK aan een betere afstemming van afroep- en levertermijnen. Hierdoor worden de achterstanden ingelopen.
20	Transporthelikopters CH-47 Chinook
Materiële beperkingen	Er waren gemiddeld voldoende toestellen beschikbaar. Er is echter een beperkte capaciteit voor het uitvoeren van groot onderhoud door een tekort aan ervaren technisch personeel. De beschikbare voorraad reservedelen is laag. Ook de tijdige levering van bedrijfsstoffen blijft uit. Zie daarvoor de opmerkingen bij punt 19.
21	Transporthelikopters AS-532 Cougar
Materiële beperkingen	Geen bijzonderheden.
22	Maritieme Helikopters NH-90
Materiële beperkingen	Zie afzonderlijke voortgangsrapportages en brieven over NH-90.

De materiële gereedheid van de defensiebrede systemen 23 – Klein Kaliber Wapens (KKW), 24 – Kleding en Persoonlijke Uitrusting (KPU), 25 – Militaire Satelliet Communicatie, 26 – TITAAN commandovoering-systeem en 27 – Mobile Combat Training Centre (MCTC) worden niet gemeten en gerapporteerd. Hier treden echter ook enkele beperkingen op, vooral op het gebied van communicatiemiddelen:

- De inzetbaarheid van de zend- en ontvangstapparatuur van TITAAN voor zowel satellietcommunicatie als straalverbindingen is beperkt. Deze middelen worden intensief gebruikt voor missies. Voor de huidige satellietcommunicatiemiddelen kon met de industrie geen overeenstemming worden bereikt over afroepcontracten voor het leveren van reservedelen en het repareren van reservedelen. Daarom wordt voor de aanschaf van reservedelen gebruik gemaakt van de meer uitgebreide verwervingsprocedures.
- De TITAAN-apparatuur is civiel verkrijgbare IT-apparatuur met een levensduur van ongeveer drie tot vijf jaar in een civiele omgeving. De oudste apparatuur van TITAAN is nu negen jaar oud. De bevoorrading van reservedelen is onvoldoende als gevolg van wijzigingen in de organisatie en de taakverdeling. Dit wordt momenteel verbeterd.
- Er is een aantal typen radio's met een lage materiële gereedheid. De draagbare radio's zijn door gebruik gesleten en worden niet meer ondersteund door de industrie. Een deel van het aanwezige aantal radio's wordt afgestoten en gebruikt als logistieke reserve om de overige radio's inzetbaar te houden. Voor de vervanging van radio's is een (beperkt) structureel investeringsbudget gereserveerd.